

споживання. Вони включають: удосконалення організації виробництва підвищення рівня спеціалізації, кооперації і комбінування; комплексне використання сировини; організація збору, сортування та використання відходів; вдосконалення системи нормування витрат ресурсів; вдосконалення обліку фактичного використання ресурсів; удосконалення системи забезпечення ресурсами; раціональна організація складського господарства і усунення втрат ресурсів при зберіганні; забезпечення безперервності виробничого процесу;

3) економічні фактори обумовлюють створення умов, що сприяють раціоналізації процесу використання ресурсів на підприємстві. Фактично це умови успішної реалізації конструктивних, технологічних, інноваційних і організаційних чинників. До економічних факторів належать: система економічного (морального і матеріального) стимулювання працівників; система економічної відповідальності за нерациональне використання ресурсів; економічний стан підприємства

Ураховуючи багатогранність ресурсних проблем у металургійному комплексі, управління ресурсозбереженням повинно представляти собою комплексний процес, пов'язаний з управлінням якістю продукції, що актуалізує впровадження комплексу принципів ощадливого виробництва. До останніх слід віднести: визначення цінності конкретного продукту; визначення потоку створення цінності для цього продукту; забезпечення безперервного (протягом всього потоку) створення цінності продукту. Ощадливе виробництво дає змогу створити систему організації і управління розробкою продукції, виробничими операціями, взаємовідносинами з постачальниками і клієнтами, під час якої продукція виготовляється в точній відповідності із запитами споживачів і з меншим числом дефектів. При цьому скорочуються витрати праці, капіталу і часу.

Таким чином, системи управління ресурсозбереженням є головним кроком в підвищенні ефективності діяльності та конкурентоспроможності підприємств металургійного комплексу України.

Н.В. Якименко-Терещенко, д-р екон. наук, проф. (*ХТЕІ КНТЕУ, Харків*)

М.О. Сташкевич, магістрант (*ХТЕІ КНТЕУ, Харків*)

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ

Стратегічні завдання в економіці України вимагають підвищення рівня її конкурентоспроможності на інноваційних засадах, що має сприяти створенню переваг для вітчизняних виробників у боротьбі з економічними суперниками на внутрішніх та міжнародних ринках. Україна не зможе

забезпечити стійке економічне зростання без реструктуризації своєї економіки, спрямованої на розвиток економічної активності у нових (нетрадиційних) видах діяльності, там, де до цього часу «не працював» ринок, без галузевої диверсифікації, що стимулюється експортом, без інвестицій у модернізацію виробництва та інфраструктури. Досвід розвинених країн і країн, що розвиваються, свідчить, що інновації є найефективнішим каталізатором поживлення економіки, вони всебічно сприяють економічній реструктуризації та зростанню продуктивності, а отже, є одним із головних джерел економічного зростання.

Важливими умовами досягнення більш високого рівня конкурентоспроможності країни є:

- сприяння створення і оволодіння новими знаннями у якості головної основи ефективної конкурентної боротьби підприємств;
- розвиток внутрішньої конкуренції, що сприяє інноваційній активності;
- створення конкурентних переваг шляхом використання інновацій, нових технологій, знань та інформації;
- здатність окремих підприємств та промисловості в цілому впроваджувати нововведення, удосконалювати та модернізувати їх;
- розуміння, що утримати конкурентні переваги можна тільки шляхом безперервного впровадження нових та удосконалення вже існуючих інновацій, оскільки будь-яке досягнення є доступним для повторення конкурентами;
- створення сприятливого середовища з метою стимулювання розвитку передових галузей, появи нових галузей та нових підприємств.

Іншими словами, для зростання національної конкурентоспроможності країни необхідна постійна спрямованість її економіки на пошук, здійснення і впровадження нововведень, тобто, на інноваційний шлях розвитку, адже існує пряма залежність між конкурентними перевагами системи та її спроможністю впроваджувати інновації.

Сьогодні немає країни, де економічне змагання за лідерство на світових ринках не пов'язувалося б з інноваціями, а України це стосується ще більшою мірою, адже створити і, особливо, утримати національні конкурентні переваги, реалізувати їх в економіці глобального ринку можна лише шляхом упровадження інноваційної моделі розвитку. Економіка України сьогодні потребує оздоровлення, і двигуном такого оздоровлення, як це вже не раз демонструвало багато країн світу, має стати інноваційний потенціал, який в країні є і який має постійно як нагромаджуватися, так і використовуватися, в першу черг у за рахунок потенціалу знань, що

безперервно генерується в освітянському та науковому просторі нашої країни.

На шляху до забезпечення економічного розвитку достатньою і, водночас, основною інституційно обумовленою умовою подальших успішних трансформацій в Україні є поелементне формування національної інноваційної системи, в якій сьогодні особливо виокремлюються складові технологічної і промислової політики, оскільки у світі відбувається нова промислова революція.

Сьогодні актуальним є перехід до нової інноваційної політики, яка пов'язана з державною політикою у сфері освіти та науково-технічної діяльності та з державною економічною політикою. Її основними принципами є:

- інноваційна політика має розроблятися як горизонтальна і торкатися усіх сфер діяльності, що впливають на інновації, — освітньої, науково-технічної, промислової, інвестиційної та ін.;

- інноваційна політика має базуватися на принципах системності й послідовності та приділяти особливу увагу розвитку мережних взаємодій між учасниками інноваційної системи;

- інноваційна політика має відповідати рівню розвитку країни та враховувати її особливості. Україна має скористатися світовим досвідом, особливо в частині механізмів реалізації інноваційної політики, але цілі та зміст власної моделі розвитку повинна визначити самостійно;

- на регіональному рівні ефективність державної інноваційної політики залежатиме як від рівня автономності регіональних органів влади у визначенні кола питань, пов'язаних з інноваціями, так і від успішності їх взаємодії з іншими регіонами, координації з державною політикою та пріоритетами центральних органів влади.

О.І. Яшкіна, д-р екон. наук, доц. (ОНПУ, Одеса)

УКРАЇНСЬКИЙ ФОРСАЙТ: НАЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ

Майже кожна держава у світі має певні пріоритети науково-технологічного та інноваційного розвитку. Перспективні напрями розвитку науки, технологій та інноваційної діяльності прописуються у законодавствах країн. Ці напрями отримують першочергову фінансову підтримку з боку держави та підприємницького сектора.

Для виявлення пріоритетних напрямів науково-технологічного та інноваційного розвитку у передових країнах світу створюються